

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Quid de lege privativa juris acquisiti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tiam, superest quaestio de poenis latae sententiae. Unde fit

3. **CONCLUSIO PRIMA.** *Leges poenales, quae inferunt poenas spirituales excommunicationis, suspensionis, &c. ipso facto incurrendas, vel privant jure acquirendo, redduntque transgressorem inhabilem ad aliquod jus vel actum, vel imponunt poenam conditionalem, obligant ante iudicis sententiam.* Ita Salmantic. hic c. 2. punct. 3. cum communi DD. & quoad poenas spirituales constat ex c. non dubium de sent. excomm. c. 2. de Cler. non ordinato ministr. Sic etiam incurritur Canonice impedimentum matrimonii ex crimine; sic beneficiariis non recitantibus officium divinum imponitur restitutio fructuum pro rata in Conc. Lateran. I. can. 10. & non residentibus in suis Ecclesiis in Trid. sess. 23. de reform. c. 1. Sic per c. licet de elect. in 6. habens beneficium curatum illo privatur, si intra annum non ordinetur Presbyter &c.

Quoad censuras Ecclesiasticas ratio est, quod cum lex dicat, delinquentem ipso facto incurere ejusmodi poenas, illaeque ut plurimum sint medicinales, & non excedant suavitatem & aequitatem humanam, ideo censendum est, quod legislator velit uti sua potestate ad illas infligendas, non expectata iudicis sententia. Quoad poenas inhabilitantes & conditionales ratio est: quia cum Ecclesia & Respublica sit domina suorum bonorum, iuste potest habilitatem ad illa percipienda alligare certis conditionibus, quibus non impletis hoc ipso cessabit habitas ad illa percipienda, sicuti si testator Beræ fecisset legatum percipiendum sub conditione, si castè vivat, hoc ipso quod non verificaretur conditio, etiam ipsa privaretur legato. Ita rursus in poenam certi delicti potest eidem alligare inhabilitatem ad aliqua jura, bona, vel fructus à legis transgressoriibus incurrendam. Unde posita transgressione, delicto, crimine, eo ipso cessabit habitas.

§. II.

Quid de lege privativa juris acquisiti?

4. **CONCLUSIO SECUNDA.** *Pœna temporaria, vel quod acquiritur captum est, non obligant ante iudicis sententiam saltem declaratoriam criminis, quamvis verba legis significant poenam latae sententiae.* Ita Layman l. 1. tr. 4. c. 17. cum pluribus aliis. Quorum ratio est, quod lex non debet esse nimis rigida, sed humano modo observabilis: sed est ab hominum natura & moribus alienum, ut quis seipsum spoliare debeat rebus jam possessis, aut juribus acquisitis. Et Confirmatur ex c. cum secundum leges, de hereticis in 6. ubi licet heretici priventur ipso jure bonis à se possessis à die commissi criminis, tamen non tenentur bona tra-

dere ante iudicis sententiam. Quod ad illas quoque leges poenales [praeter sup. n. 3. expellat] quascunque probabiliter extendunt Salmanticensis una cum Sanch. & Covarr. à se citatis, quia in rigoribus & obligationibus benignior est interpretatio faciendi: cum ergo lex dicens, ipso facto, nulla alia declaratione expressa, commode possit exponi de declaratione novae poenae à iudice impositae, non negatà declaratione criminis, huic interpretationi inharendum erit.

CONCLUSIO TERTIA. *Quamvis venio n. 1. neatur (1) ante iudicis sententiam subire poenam graviter corporis afflictivam, ut est exilium, carcer, &c. post iudicis tamen sententiam (2) reus tenetur per seipsum exequi poenam beneficium non vincit carceram: (3) ad gravissimam vero & infamam poenam tenetur saltem indirectè cooperari, quatenus ad ejus executionem est necessarium & conveniens.* Ita comm.

Ratio primi modò indicata est, quia talis executio propria sponte suscepta nimis acerba, & ad humanis moribus est aliena. Ratio secundae est, quod quisque tenetur obedire Superiori iusta & possibilia praecipienti: unde tenetur reus solvere multam pecuniariam, intrare carcerem, abire in exilium &c. Ratio tertia est, quia reus tenetur iustae iudicis sententiae non resistere: sed si quando nolle indirectè cooperari ad poenam iudice inflictam, tunc ipsi resistere, e. g. si sit damnatus ad fucationem nolle manum ponere, &c. ergo tenetur indirectè cooperari.

Quaes etiam, num possit iudex reo poenam remittere in lege taxatam? Respondeo, si est summus, potest; nam potest vel propriam legem rogare, vel in illa dispensare: quamvis id sine legitima causa faciendo peccet vel venialiter, quando nullum inde grave damnum in Republicam redundat; vel mortaliter, si redundat. Quorum in superiori iudice sufficere causam benignitatis, intercessionem alicujus Magnatis, gratificationem praeteritorum obsequiorum, docet cum aliis Suar. l. 5. c. 12. n. 9. & Palao tr. 1. dist. 2. p. 3. Si verò non est supremus iudex, non potest illam poenam remittere, vel majorem imponere. Unde etiam tenebitur ad restitutionem excessus, si punierit ultra poenam ex lege debitam. Non verò teneri ad restitutionem, si poenam pecuniariam minuat, vel omnino remittat, rectè docet Greg. Martin. q. 96. a. 4. dub. 14. quia tunc ante sententiam iudicis nullus ad talia bona acquisiverit, non est peccatum violativum iustitiae commutativae, sed legalis: quamvis ex alio capite possit oriri obligatio restitutionis reipublicam, si nimirum ex remissione poenae reipublica damnum patiat, quod iudex ex officio per poenam inflectionem avertere debuisset.

ARTICULUS III.

De obligatione legis irritantis, & in praesumptione fundatae.

SUMMARI.

1. Datur lex irritatoria.
2. Duplex modus irritandi actum.

3. Aliquando actus irritatur civiliter, aliquando etiam naturaliter.
4. Ita